Werkinstructie Bedrijfshulpverl
Bedrijfshulpverlening Werkinst
Werkinstructie Bedrijfshulpverl
Bedrijfshulpverlening Werkinst
Werkinstructie Bedrijfshulpverlen
Bedrijfshulpverlening Werkinstru
Werkinstructie Bedrijfshulpverlen
Bedrijfshulpverlening Werkinstru
Werkinstructie Bedrijfshulpverlen
Bedrijfshulpverlening Werkinstru
Werkinstructie Bedrijfshulpverlen
Bedrijfshulpverlening Werkinstru
Werkinstructie Bedrijfshulpverlen
Bedrijfshulpverlening Werkinstru
Werkinstructie Bedrijfshulpverlen
Bedrijfshulpverlening Werkinstru
Werkinstructie Bedrijfshulpverlen
Bedrijfshulpverlening Werkinstru
Werkinstructie Bedrijfshulpverlen
Bedrijfshulpverlening Werkinstru
Werkinstructie Bedrijfshulpverlen
Bedrijfshulpverlening Werkinstru
Werkinstructie Bedrijfshulpverlen
Bedrijfshulpverlening Werkinstru
Werkinstructie Bedrijfshulpverlen
Bedrijfshulpverlening Werkinstru
Werkinstructie Bedrijfshulpverlen
Bedrijfshulpverlening Werkinstru
Werkinstructie Bedrijfshulpverlen

Nederlandse Arbeidsinspectie
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Werkinstructie Bedrijfshulp-verlening

Wettelijke grondslag: Arbeidsomstandig-hedenwet

Onderwerp	Bedrijfshulpverlening (verder: BHV)
Proceseigenaar	Nederlandse Arbeidsinspectie / Directie Toezicht
Datum akkoord	9 april 2025
Datum laatste wijziging	27 februari 2025
Toepassingsgebied	Actieve en reactieve inspecties van de BHV van bedrijven of organisaties

Let op

1. Deze werkinstructie is geschreven voor intern gebruik bij de Nederlandse Arbeidsinspectie. In de werkinstructie wordt uitgegaan van de kennis van de inspecteur, daarom worden begrippen niet nader toegelicht.

2. De in deze werkinstructie beschreven werkwijze is algemeen omschreven. Op grond van de aangetroffen situatie in een bedrijf kan in overleg met de projectleider worden afgeweken van de hier beschreven werkwijze.

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Wettelijke bepalingen	4
RI&E	5
Maatgevende factoren	5
Pijlers BHV	6
Opleiding en uitrusting	7
Oefening	7
Samenvatting	7
Bijzondere wettelijke bepalingen en categorieën bedrijven	8
Instructie/Handhaving inclusief registratieverplichtingen in iNet	9
Wijze van handhaving	10
Handhavingsinformatie voor iNet	13
Links naar gekoppelde instructies en ander instrumentarium/achtergrondinformatie en bijlage	13
Bijlage: Nadere toelichting regelgeving	14

Inleiding

In de Arbowet is opgenomen dat werkgevers verplicht zijn om maatregelen te nemen op het gebied van BHV. Iedere werkgever is verplicht goede BHV te organiseren en in dit kader één of meer BHV'ers aan te wijzen.

Bij het bepalen van de organisatie van de BHV en het aantal benodigde BHV'ers hou je rekening met de grootte van het bedrijf en de risico's die er spelen. Het is belangrijk dat de inrichting van de BHV-organisatie doeltreffend is. Het aantal BHV'ers is niet wettelijk vastgelegd.

Werkgevers die gezamenlijk in een bedrijfsgebouw zijn gevestigd, kunnen ook collectief een BHV-organisatie opzetten, afhankelijk van de (rest)risico's uit de risico-inventarisatie en –evaluaties (verder: RI&E) en de grootte en ligging van het bedrijf.

De directeur/eigenaar (werkgever) van een bedrijf mag zelf ook als BHV'er optreden. Het is dan wel van belang dat iemand anders de BHV-taken over kan nemen als de directeur afwezig is.

Wettelijke bepalingen

- Artikel 3, eerste lid, onder e Arbowet bepaalt dat "doeltreffende maatregelen worden getroffen op het gebied van de eerste hulp bij ongevallen, de brandbestrijding en de evacuatie van werknemers en andere aanwezige personen, en doeltreffende verbindingen worden onderhouden met de desbetreffende externe hulpverleningsorganisaties."
- Artikel 8, eerste lid Arbowet geeft aan dat de werkgever de werknemers doeltreffend moet inlichten over de manier waarop de BHV in het bedrijf is georganiseerd.
- Artikel 15 Arbowet omschrijft de aanwijzing en voorwaarden waaraan de deskundige bijstand op het gebied van BHV moet voldoen. In dit artikel (tweede lid) worden ook de taken van de BHV'er omschreven:

  1. Het verlenen van eerste hulp bij ongevallen (EHBO);
  2. Het beperken en het bestrijden van brand;
  3. Het beperken van de gevolgen van ongevallen;
  4. Het in noodsituaties alarmeren en evacueren van alle werknemers en andere personen in het bedrijf of inrichting.

- In artikel 15a Arbowet zijn de informatierechten van (onder meer) de BHV'ers opgenomen.

Bij het organiseren van BHV is 'zorg op maat' nadrukkelijk het uitgangspunt. Er is geen algemene blauwdruk voor een BHV-organisatie. Er zijn wel aanknopingspunten voor geformuleerd zoals in een handreiking van de Sociaal Economische Raad.1 Ook bieden positief getoetste arbocatalogi voor diverse branches handvatten voor het opzetten van een BHV-organisatie. De risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) is voor het opzetten en inrichten van de BHV-organisatie een belangrijk startpunt:

[1] De Handreiking arbomaatregelen bedrijfshulpverlening van de Sociaal-Economische Raad (SER) geeft nadere aanknopingspunten voor het opzetten en inrichten van de BHV-organisatie. Bijlage 3 van de Handreiking geeft een niet-limitatief overzicht van restrisico's. In bijlage I punt 3 van deze Werkinstructie is een link opgenomen naar de Handreiking.

RI&E

In de voor werkgevers verplichte RI&E (artikel 5 Arbowet) wordt bepaald welke voorzieningen in welke mate noodzakelijk zijn. Naar aanleiding van de uitgevoerde RI&E worden maatregelen genomen en worden restrisico's zichtbaar. De BHV-organisatie wordt mede ingevuld op basis van deze restrisico's.

Wanneer wordt vastgesteld dat er geen RI&E is of de RI&E onvolledig is met betrekking tot bedrijfsspecifieke gevaarsaspecten of het onderwerp BHV, dan is het niet zinvol om een BHV-inspectie uit te voeren. In dat geval zal het inspectie- en handhavingsregime met betrekking tot de RI&E (eerst) worden ingezet. Zie daarvoor de separate Werkinstructie Arbozorg RI&E, Deskundige ondersteuning en Basiscontract.

Maatgevende factoren

Het aantal BHV'ers is niet wettelijk bepaald. Op ieder moment dienen voldoende hulpverleners binnen het bedrijf aanwezig te zijn. Bij opleiding en aanwijzing houdt de werkgever dus rekening met bijv. ploegendiensten en vakanties. Het aantal BHV'ers, de benodigde opleiding, uitrusting en oefening zijn vooral afhankelijk van voor het bedrijf realistische incidentscenario's op basis van specifieke (rest)risico's en maatgevende factoren:

- grootte, indeling en ligging van het bedrijf;
- aantal werknemers en derden dat aanwezig is;
- mate van zelfredzaamheid van aanwezigen;
- nabijheid en opkomsttijd van hulpdiensten;
- voorschriften van de brandweer.

De manier waarop de BHV is georganiseerd en de maatregelen die zijn getroffen moeten zijn vastgelegd en doeltreffend gecommuniceerd in de organisatie zodat ook andere werknemers (niet-BHV'ers) daarvan op de hoogte zijn. Zo kunnen ze daarnaar handelen in geval van incidenten. Niet-BHV'ers moeten bijvoorbeeld weten wat ze zelf kunnen doen bij een incident en hoe zij hulp kunnen krijgen van BHV'ers. In veel gevallen zal dat betekenen dat dit schriftelijk wordt vastgelegd.

De organisatie die is gericht op interne noodhulp is vaak vastgelegd in een noodplan. Een dergelijk plan kan ook bedrijfsnoodplan of BHV-plan worden genoemd. De procedures rondom ontruiming maken deel uit van het noodplan.

Hoe ingewikkelder een situatie (grote bedrijven, complexe gebouwen of bij grote aantallen aanwezigen en risico's), hoe specifieker een (nood)plan moet zijn. Uit de RI&E blijkt welke maatregelen nodig zijn om een BHV-organisatie in te richten.

Binnen bedrijven is de werkgever verantwoordelijk om maatregelen te treffen ten behoeve van gezond en veilig werken. Het (laten) opstellen van een (nood)plan door bijvoorbeeld een veiligheidskundige of door een hoofd BHV kan hier aan bijdragen. Er kan bij het opstellen van een plan worden samengewerkt met brancheorganisaties, met andere bedrijven (denk aan bedrijfsverzamelgebouwen) of personen. Maatwerk -en het leren van anderen- is daardoor mogelijk. Of een plan werkt, blijkt uit een (ontruimings) oefening en de evaluatie hiervan.

De beoordelingskaders worden aangereikt in de vorm van vragen en hulpvragen, zie onder Instructie/ Handhaving en Hulpvragen in deze werkinstructie. De inspecteur toetst altijd aan de doelbepalingen uit de Arbowet.

Pijlers BHV

De organisatie van de BHV stoelt op twee belangrijke pijlers/documenten die door de inspecteur kunnen worden betrokken bij de inspectie:

1. De eerdergenoemde RI&E en de restrisico's die zijn overgebleven na de genomen preventieve maatregelen en;
2. De omgevingsvergunning, verplicht voor organisaties die logies (dus nachtverblijf verschaffen) of verblijf verschaffen aan meer dan 10 minder zelfredzame personen zoals kinderen of gehandicapten. Voor o.a. organisaties met >50 verblijvende personen is een gebruiksmelding nodig. Zie voor verdere toelichting de bijlage van deze Werkinstructie.

Ad 1. In de RI&E worden risico's geïnventariseerd. Deze risico's worden geëvalueerd en er worden beheersmaatregelen opgesteld. De restrisico's die overblijven na de te nemen maatregelen leiden samen met de maatgevende factoren tot realistische bedrijfsspecifieke scenario's, zoals voor ongevallen, brand, alarmeren of evacueren. Het opzetten, inrichten en dus ook beoordelen van de BHV–organisatie is mede afhankelijk van deze realistische bedrijfsspecifieke scenario's. Deze bepalen wat de BHV'er moet kunnen, hoeveel BHV'ers er nodig zijn en welke hulpmiddelen zij nodig hebben. Bij de organisatie van de BHV wordt verder rekening gehouden met eventuele bijzondere categoriën werknemers in relatie tot incidenten, zoals aanwezige minder zelfredzame personen bij een brand.

Ad 2. Regels voor brandveilig gebruik van gebouwen zijn op basis van het Bouwbesluit[2] (vallend onder de Omgevingswet, zie bijlage van deze werkinstructie) voor alle gebouwen van toepassing. Voor bepaalde gebouwen is echter een omgevingsvergunning voor brandveilig gebruik nodig; de vroegere gebruiksvergunning. De gemeente stelt daarin extra eisen aan de brandveiligheid van een gebouw als dat nodig is. Deze eisen hebben ten doel brand, brandgevaar en ongevallen bij brand zo veel als mogelijk te voorkomen en vormen –naast de restrisico's uit de RI&E- input voor de benodigde organisatie van de BHV.

De inspecteur van de Nederlandse Arbeidsinspectie is geen toezichthouder op de eisen uit de omgevingsvergunning; dat toezicht is belegd bij gemeentelijke toezichthouders. De omgevingsvergunning kan echter wel informatie bevatten die relevant is voor de BHV-organisatie.

[2] Per 1 januari 2024 Besluit bouwwerken leefomgeving.

Opleiding en uitrusting

Wanneer een werkgever BHV'ers aanstelt, moet ervoor gezorgd worden dat zij voldoende in aantal en zodanig georganiseerd zijn dat zij hun taken naar behoren kunnen uitvoeren. Daarbij hoort het vaststellen van benodigde opleiding en uitrusting, regelmatige na- en bijscholing en oefeningen.

Via restrisico's en maatgevende factoren komt de werkgever tot realistische incidentscenario's (*zie in deze instructie onder Maatgevende factoren*). Deze leiden tot inzicht in de benodigde uitrusting zoals blus- en communicatiemiddelen en EHBO-materialen en inhoud en frequentie van (na- en bij) scholing.

Al aanwezige vaardigheden en competenties van werknemers kunnen worden benut. Bijvoorbeeld van preventiemedewerkers of werknemers die al beroepsmatig te maken hebben met het verlenen van eerste hulp (verpleegkundigen), het bestrijden van brand (vrijwillige brandweer) of de communicatie met hulpdiensten (medewerkers telefooncentrale).

BHV'ers kunnen voor het totaal of voor een deel van de 4 wettelijke taken (uit artikel 15, tweede lid Arbowet) worden opgeleid. Belangrijk is dat de totale inrichting van de organisatie ervoor zorgt dat de BHV-organisatie adequaat is voor de risico's en incidenten die bij het bedrijf kunnen voorkomen.

Oefening

Of een BHV-organisatie werkt en of BHV'ers bijvoorbeeld op tijd aanwezig kunnen zijn en weten wat ze moeten doen bij een brand, ongeval of evacuatie blijkt uit oefeningen. Op grond van realistische incidentscenario's wordt vastgesteld en gerealiseerd welke opleiding, herhaling en (frequentie van) oefening BHV'ers nodig hebben om inzetbaar te blijven. Structureel en regelmatig oefenen brengt knelpunten van de BHV-organisatie in beeld en leidt tot eventueel bijstellen daarvan.

Samenvatting

De werkgever vult de BHV-organisatie in op basis van de restrisico's uit de eigen RI&E, maatgevende factoren en eisen die gesteld zijn in de omgevingsvergunning (voor zover verplicht en aanwezig). Op deze manier kunnen de toepasselijke wettelijke eisen geïntegreerd worden ingevuld.[3] Dit leidt tot realistische incidentscenario's en op basis daarvan de inrichting van de BHV-organisatie. Structureel oefenen maakt eventuele knelpunten inzichtelijk en kan leiden tot benodigde aanpassing. Werknemers (zowel BHV'ers als niet-BHV'ers) worden door de werkgever voorgelicht over de BHV-organisatie.

[3] Ook het bouwbesluit is per 1 augustus 2024 overgegaan in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Omgevingswet, zie bijlage I) -niet vallend onder het toezicht van de de Nederlandse Arbeidsinspectie- en bevat relevante bepalingen. Als voorbeeld: de werkgever is verplicht om ervoor te zorgen dat de organisatie en locatie zodanig zijn ingericht dat hulpverlenende instanties hun redwerkzaamheden uit kunnen voeren.

Bijzondere wettelijke bepalingen en categorieën bedrijven

a. BHV op bouwplaatsen[4]

De bouwplaats neemt in het kader van BHV-verplichtingen een bijzondere positie in vanwege het tijdelijke en mobiele karakter. Bouwplaatsen variëren in complexiteit, grootte, aantal aanwezige werknemers en verschillende werkgevers. Het opzetten van een doelmatige BHV in alle fasen van het bouwproces zal dus gecoördineerd moeten worden.

Uitgangspunt blijft dat elke afzonderlijke werkgever een eigen verantwoordelijkheid heeft op het gebied van Arboverplichtingen, waaronder BHV. De RI&E vormt ook hier het uitgangspunt voor het opzetten van een BHV op de bouwplaats. Echter op de bouwplaats komen verschillende "RI&E's" samen. Verder treden er afhankelijk van welke partijen op de bouwplaats werken op verschillende tijden en plekken specifieke risico's op.

Het V&G-plan:
De risico's die optreden daar waar verschillende partijen met elkaar samenwerken of werkzaamheden na elkaar uitvoeren staan beschreven in het V&G-plan[5]. De partijen die op de bouwplaats aanwezig zijn zullen dus ook moeten samenwerken en afspraken moeten maken over de wijze waarop de BHV wordt georganiseerd op de bouwplaats.

De coördinerende functie zal doorgaans zijn belegd bij de uitvoerende partij (hoofdaannemer).
De uitvoerende partij zal op basis van de risico's en maatregelen uit het V&G-plan en de aantallen aanwezige werknemers, de aard en omvang van de risico's vaststellen. Vervolgens zullen daarbij passende maatregelen worden genomen zoals voldoende aantal BHV'ers gedurende de gehele looptijd van het bouwproject, voldoende en juiste blusmiddelen, voldoende EHBO-middelen etc.[6]

b. Bijzondere categorieën bedrijven

- Voor bedrijven met risico's op zware ongevallen met gevaarlijke stoffen (Seveso-inrichtingen en ARIE-bedrijven) gelden aanvullende artikelen met betrekking tot BHV'ers.
- Voor bedrijven in de winningsindustrie geldt dat BHV'ers kennis kunnen nemen van het in die sector verplichte veiligheids- en gezondheidsdocument (artikel 2.42, zesde lid, onder b Arbobesluit) en aanvullend van het noodplan in het geval van winningsindustrie met behulp van boringen (artikel 3.37v, vierde lid, onder b Arbobesluit).
- Bij ongewilde gebeurtenissen met gevaarlijke stoffen en/of biologische agentia dienen BHV'ers onder andere kennis te kunnen nemen van de maatregelen om gevolgen van die gebeurtenissen te beperken (artikel 4.7 vierde lid Arbobesluit).

[4] Zie voor nadere toelichting Abomafoon 2.18.

[5] Een V&G-plan is verplicht als voldaan wordt aan de criteria van artikel 2.28 eerste lid Arbobesluit. Wanneer een V&G-plan niet verplicht is, gaat artikel 19 Arbowet op voor werkzaamheden van verschillende werkgevers in een bedrijf of inrichting. Werkgevers dienen onderling doelmatig samen te werken en afspraken over wijze van samenwerking, toezicht en welke voorzieningen daarbij zullen worden getroffen vast te leggen. Daarbij horen ook afspraken over BHV.

[6] Wanneer werkzaamheden (bijvoorbeeld onderhoud) in een organisatie worden uitgevoerd is dit ook een "bouwplaats". De betreffende schilder/stukadoor/aannemer stemt dan ook zijn BHV af met de BHV van de locatie waar hij op dat moment werkt.

BHV is niet het exclusieve toezichtsdomein van de Nederlandse Arbeidsinspectie. Ook andere toezichthouders en vergunningverleners hebben direct of indirect zeggenschap over deze materie. De Nederlandse Arbeidsinspectie moet rekening houden met deze andere partijen en met de regelgeving die al aan bedrijven is opgelegd (zie voor o.a. de verdeling van toezichtstaken op de verschillende relevante wetgeving de toelichting in de bijlage van deze werkinstructie).

Instructie/Handhaving inclusief registratieverplichtingen in iNet

Inspectievragen met toelichting

Herkennen gevaar
De inspectie/beoordeling van de BHV-organisatie richt zich op (onder "Wijze van handhaving" in deze werkinstructie staan meer uitgebreide hulpvragen):

1. Het toetsen of de BHV-organisatie zodanig ingericht is zoals wet en stand van de wetenschap en professionele dienstverlening bepalen;
2. De bekendheid met de redelijkerwijs te verwachten nood-/incidentscenario's en de aanwezigheid van een voldoende uitgewerkt BHV-plan (grotere organisaties);
3. Zijn de BHV-organisatie en het –plan daadwerkelijk geïmplementeerd in de organisatie?
4. Zijn de werknemers (ook die met een BHV/ontruimingstaak) voldoende op de hoogte van de te nemen maatregelen bij calamiteiten en incidenten?
   - Zijn BHV'ers operationeel, beschikbaar en bereikbaar en in passende aantallen? (mede op basis van de RI&E te bepalen voor realistische incidentscenario's)
   - Weet de werkvloer wie wat moet doen als zich een bepaald scenario voordoet?
   - Werkt het plan in de praktijk?
   - Wordt er regelmatig een oefening gehouden inclusief (gedeeltelijke) ontruiming?
   - Hebben alle BHV'ers wel eens een ontruiming geoefend?
   - Hebben de medewerkers weet van het ontruimingsplan?
   - Zijn de medewerkers op de hoogte van de wijze van melden van een calamiteit?
   - Zijn de uit te voeren handelingen duidelijk?

Voor het maken van een juiste beoordeling is het van belang om minimaal drie werknemers te interviewen. Daarbij dient aandacht te worden besteed aan bevragen van werknemers van verschillende afdelingen en locaties.

Hulpvragen

- Bent u op de hoogte van de specifieke gevaren in uw organisatie op basis van het BHV-plan/noodplan? (Hoe) bent u daarover voorgelicht?
- Als er zich een calamiteit zoals een brandmelding voordoet, weet u dan hoe er gehandeld moet worden?
- Hebt u de procedure bij de hand/kunt u deze snel vinden?
- Kent u het meldingsschema voor alarmering?
- Bent u voldoende toegerust om bij een incident op te treden (bijvoorbeeld gebruik blusmiddelen)?
- Indien niet, staat u ingepland voor een oefening op korte termijn?
- Hebt u (het afgelopen jaar) met een ontruimingsoefening meegedaan? (BHV'ers)
- Hoeveel BHV'ers zijn er op dit moment in het bedrijf aanwezig en hoe zijn die op te roepen? (in overleg met de werkgever kan dat bij een inspectie getest worden)
- BHV'er: bent u opgeleid/getraind als BHV'er? Zo ja, wat is de inhoud en frequentie van die opleiding?

Beoordelen risico's BHV-organisatie aan de hand van de maatregelen
- Nagaan of de taken in de organisatie zijn belegd
- Nagaan of de betrokken werknemers op de hoogte zijn van de taken die zij moeten uitvoeren

Oordeel over het inspectieonderwerp
Als uit de interviews blijkt dat kennis en ervaring van de betrokkenen tekortschiet of als de inspecteur door de inspectie het vermoeden heeft dat de BHV-verplichting onvoldoende is ingevuld, vraagt de inspecteur bij de (vertegenwoordiger van) de werkgever inzage in het BHV-plan, gebaseerd op de RI&E/het plan van aanpak. Tevens wordt dan gevraagd naar de ervaringen met recente ontruimingsoefeningen.

Wijze van handhaving

Stappenplan BHV-inspecties

Stap 1 Pijlers	Stap 2 Organisatie	Stap 3 Implementatie	Stap 4 Conclusie
• RI&E: is BHV opgenomen/ onderzocht? • Omgevings-vergunning van toepassing? (zie bijlage II) • Eisen aan BHV vanuit omgevings-vergunning?	• Scenarioaanpak • BHV-plan • Aantal BHV'ers • Aanwezigheid, bereikbaarheid • Opleiding • Oefening	• Doe een scenario-onderzoek • Onderzoek of werknemers bekend zijn met afspraken	

Stap 1: Pijlers

- **RI&E**
  1. Aanwezig, actueel/volledig? Zo niet, (eerst) inspecteren en handhaven op de RI&E
  2. Getoetst (indien toetsing verplicht) door gecertificeerd arbokerndeskundige?
  3. BHV, restrisico's/gevaren genoemd?
  4. Risico's/gevaren geëvalueerd?

- **Omgevingsvergunning**
  1. Aanwezig? Indien niet maar wel verplicht (zie bijlage): gemeente in kennis stellen
  2. (Welke) eisen zijn daarin aan BHV en BHV-ers gesteld?
  3. Ontruimingsplan cq. calamiteitenplan daarin opgenomen en eisen aan gesteld?

Stap 2: Organisatie

- **BHV-plan**
  1. Aansluiting gezocht bij (eisen in) omgevingsvergunning en restrisico's RI&E?
  2. Maatgevende factoren bekend, benoemd?
     a. Aard, grootte, ligging;
     b. Aanwezige gevaren;
     c. Te verwachten aantal aanwezige werknemers, personen;
     d. Aanwezigheid niet-zelfredzame personen;
     e. Gemaakte afspraken met lokale hulpdiensten;
     f. Evt. externe deskundigen die ingeschakeld kunnen/moeten worden.

3. Onderverdeling gemaakt naar/aanwezige onderwerpen (realistische scenario's):
   a. Eerste hulp bij ongevallen;
   b. Beperken en bestrijden beginnende brand;
   c. Alarmeren en evacueren aanwezige personen;
   d. Alarmeren en opvangen externe hulpverlening.
4. Schriftelijke vastlegging van:
   a. Namen en taken van de BHV'ers. Dit in het algemeen, maar ook specifiek voor het evacuatie- cq ontruimingsplan;
   b. Registratie van opleiding, training en oefening;
   c. Beschikbaarheid en locatie van de (fysieke) uitrusting/hulpmiddelen;
   d. Verzamelplaats en registratie aanwezige personen bij ontruimingen;
   e. Communicatieplan (zowel met interne als externe personen en diensten);
   f. Plattegronden met vluchtroutes, instructies, opgehangen?
5. BHV-plannen en –organisatie kenbaar gemaakt aan medewerkers, andere aanwezige organisaties cq. ingeleend personeel.
6. Wordt het BHV-plan zonodig periodiek getoetst en geactualiseerd?

- **Aantal BHV'ers**
  Maatwerk, gebaseerd op de restrisico's uit de RI&E en afhankelijk van de maatgevende factoren, afspraken met externe hulpverlening, de bezettingsaantallen van (niet zelfredzame) personen en overige eisen uit de omgevingsvergunning.

  Om conclusies te kunnen trekken is het noodzakelijk dat de werkgever samen met de andere (interne) deskundigen vaststelt hoeveel personen onder begeleiding verplaatst dienen te worden en door wie.

- **Aanwezigheid, bereikbaarheid**
  1. Is bekend welke BHV'ers aanwezig zijn en waar die zich normaal gezien in het gebouw of op het terrein bevinden?
  2. Zijn deze door iedereen direct in te schakelen? (hoe vindt alarmering plaats?)
  3. Worden voldoende BHV'ers ingepland en controleert men of er voldoende BHV'ers aanwezig zijn? Ook in de nachtelijke uren of vakantieperiodes?

- **Opleiding**
  1. Zijn BHV'ers opgeleid op elk van de 4 taken van artikel 15, tweede lid Arbowet?
  2. Is in de opleiding aandacht besteed aan de specifieke risico's in/om de organisatie, voortvloeiend uit de RI&E en omgevingsvergunning?

- **Oefening**
  1. Wordt er geoefend? (wordt de inrichting en frequentie van oefenen bepaald op grond van de restrisico's uit de RI&E en realistische scenario's?)
  2. Wordt het ontruimingsplan geoefend? (vuistregel: 1 x per jaar)
  3. Zijn inhoud en de resultaten van de oefeningen vastgelegd en geëvalueerd?
  4. Leiden bevindingen uit de oefeningen tot aanpassing van de BHV-organisatie, de RI&E of maatregelen in het plan van aanpak?

Stap 3: Scenario-onderzoek

In deze fase van het onderzoek, “de lopende fase”, is het belangrijk om eventuele gerezen twijfels uit de vorige fase verder te onderzoeken. Met andere woorden: naar aanleiding van de bevindingen uit de vorige fase wordt bepaald welke onderwerpen verder onderzocht moeten worden.

Het gaat daarbij om twee aspecten:

1. Is men in de organisatie daadwerkelijk op de hoogte van de procedures en maatregelen die in de plannen beschreven zijn:
   a. Weet een willekeurige werknemer hoe je een BHV’er kunt bereiken;
   b. Weet een willekeurige werknemer hoe je alarm slaat bij brand;
   c. Heeft men kennis kunnen nemen/genomen van het ontruimingsplan;
   d. Weet men waar de verzamelplaats bij calamiteiten is;
   e. Heeft men ooit een ontruimingsoefening meegemaakt, etc.
2. Is men in de organisatie ook alert op signalen? Is de BHV-organisatie paraat:
   a. Weet de centrale meldkamer, receptie welke BHV’ers in huis zijn;
   b. Kan men direct de procedure bij brand laten zien of vertellen;
   c. Weet men wie de hulpdiensten op moet vangen, etc.

Stap 4: Eindconclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen wordt beoordeeld of de BHV-organisatie toereikend is in dit bedrijf en wordt bepaald of handhaving moet plaatsvinden.

In de Werkinstructie Arbozorg Voorlichting, Onderricht en Toezicht (VOeT) en de bijbehorende topickaart komt BHV terug in topic 9. Het oordeel (op grond van interviews) kan variëren van slecht tot goed. Het oordeel van de inspecteur op basis van bevindingen in stap 1 tot en met 3 bepaalt de uiteindelijke score en de inzet van instrumenten.

Interview dir. vertegenwoordiger Topic 9 BHV / Calamiteitenbeheersing
- Er is geen BHV
- Onvoldoende BHV’ers
- Opleiding en oefening onvoldoende

- BHV organisatie operationeel
- Er wordt gewerkt volgens een actueel BHV plan

Handhavingsinformatie voor iNet

Hieronder zijn de mogelijke feitnummers opgenomen en de daarbij behorende handhavingsinstrumenten (conform de Beleidsregel boeteoplegging Arbeidsomstandighedenwetgeving).

Feitnummer	Omschrijving	Instrument
W030101	Vormen van arbo beleid	OO, Eis
W150101	Bijstand aan werkgever door BHV'ers	OO, Eis
W150301	Opleiding, ervaring, uitrusting, aantal en organisatie BHV'ers	OO, Eis
W080102	Doeltreffende voorlichting aan werknemers over de wijze waarop deskundige bijstand, bedoeld in artikel 15 van de Arbowet, in de organisatie is georganiseerd	OO, Eis

Links naar gekoppelde instructies en ander instrumentarium/ achtergrondinformatie en bijlage

Naslagwerken

- Ga na of voor de betreffende branche het onderdeel BHV in een getoetste Arbocatalogus opgenomen is. Dit vergemakkelijkt de beoordeling en de handhaving
- Handreiking bedrijfshulpverlening | SER
- Arbodossier bedrijfshulpverlening (arbokennisnet.nl)

Bijlage: Nadere toelichting regelgeving

De omgevingsvergunning

Of een omgevingsvergunning voor brandveilig gebruik nodig is, is opgenomen in de Omgevingswet. Deze vergunning is nodig wanneer in een gebouw:

- bedrijfsmatig nachtverblijf wordt verschaft, of;
- in het kader van de verzorging van meer dan 10 personen nachtverblijf wordt verschaft (een gemeente mag in haar Bouwverordening van een ander aantal uitgaan). Denk bijvoorbeeld aan een hotel, pension, kampeerboerderij, ziekenhuis of gevangenis;
- dagverblijf wordt verschaft aan meer dan 10 kinderen onder de 12 jaar, bijvoorbeeld in een basisschool of kinderdagverblijf;
- dagverblijf wordt verschaft aan meer dan 10 lichamelijk of verstandelijk beperkte personen, bijvoorbeeld door dagopvang.

Indien een omgevingsvergunning voor brandveilig gebruik niet noodzakelijk is, dan kan het zo zijn dat een gebruiksmelding moet worden gedaan. Dit is van toepassing wanneer:

- in een gebouw meer dan 50 personen tegelijk verblijven (geldt niet voor woningen en woongebouwen);
- een woning kamergewijs wordt verhuurd aan vijf of meer afzonderlijke bewoners;
- aan de brandveiligheidseisen in de Omgevingswet (zie bijlage van deze werkinstructie) is voldaan op basis van een gelijkwaardige oplossing.

In een omgevingsvergunning worden alle maatregelen opgenomen die nodig zijn om brandveiligheid bij het gebruik van een gebouw te waarborgen. In het geval van een gebruiksmelding kan het bevoegd gezag extra voorwaarden stellen die noodzakelijk zijn voor het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, brandgevaar en ongevallen bij brand. Toezichthouder is het bevoegd gezag, meestal de gemeente.

1. **Landelijke regeling voor brandveilig gebruik en basishulpverlening op overige plaatsen (toelichting)**
   Het doel van de landelijke regeling voor brandveilig gebruik en basishulpverlening op overige plaatsen 2018 is de brandveiligheid op plaatsen als evenemententerreinen, campings en jachthavens te bevorderen. In de regeling staan regels voor burgers en bedrijfsleven. Zo bieden ze duidelijkheid over het beheersen van risico's als er op die terreinen veel mensen bij elkaar zijn in één ruimte. In dat geval geldt een meldingsplicht.

   Het bevoegd gezag (meestal het college van Burgemeester en Wethouders van de betreffende gemeente) is verantwoordelijk voor de beoordeling van de vergunningaanvraag, de gebruiksmelding en het toezicht.

   Voor deze "overige plaatsen" kan de vergunning of gebruiksmelding echter wel informatie bevatten die relevant is voor de BHV-organisatie, vergelijkbaar met informatie die uit de omgevingsvergunning kan komen.

2. **Omgevingswet (toelichting)**
   Met de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 is het Bouwbesluit 2012 vervallen en worden de technische bouwvoorschriften opgenomen in het Besluit bouwwerken leefomgeving, kortweg het Bbl. Een vergunning kan echter nog afgegeven zijn onder een ouder besluit, rechtens verkregen niveau. Dit kan zich doorvertalen naar de inrichting van de BHV.

Het besluit bevat algemene regels waaraan burgers en bedrijven zich moeten houden als ze bepaalde activiteiten uitvoeren in de fysieke leefomgeving. Het Bbl bevat regels over veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en bruikbaarheid bij het (ver)bouwen van een bouwwerk, de staat van het bouwwerk, het gebruik van het bouwwerk en het uitvoeren van bouw- en sloopwerkzaamheden.

Het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) is een van de besluiten onder de Omgevingswet. Het Bbl bevat algemene, rechtstreeks werkende regels aan bouwwerkgerelateerde activiteiten in de leefomgeving. Dit besluit is gericht op iedereen die deze activiteiten uitvoert, met name op burgers en bedrijven.

Een voor de BHV relevante vernieuwing is de specifieke zorgplicht brandveilig gebruik:

Artikel 6.4 Specifieke zorgplicht ("brandveilig gebruik van bouwwerken")
Geeft de plicht aan iedereen die een bouwwerk gebruikt of laat gebruiken om in het gebruik geen gevaar voor de brandveiligheid te laten ontstaan of voortduren. Hierbij moet gedacht worden aan verschillende gedragingen (of het nalaten hiervan) die de overige voorschriften uit Hoofdstuk 5 van het Bbl feitelijk ongedaan zouden maken, waardoor alsnog een onveilige situatie kan ontstaan of het verrichten van handelingen die evident nadelige gevolgen zullen hebben voor de brandveiligheid. In de eerste categorie valt het blokkeren van een vluchtroute door het plaatsen van een grote kast voor een deur. In de tweede categorie kan gedacht worden aan het bewaren van brandgevaarlijke stoffen op een onveilige manier.

De voorschriften die in het Bouwbesluit 2012 (per 1 januari 2024 Besluit bouwwerken leefomgeving) stonden in de artikelen 1.16, 7.6 (brandgevaarlijke stoffen), 7.8 (opslag in stookruimten), 7.9 (veilig gebruik verbrandingstoestel), 7.10 (restrisico brandgevaar en ontwikkeling van brand) en 7.16 (restrisico veilig vluchten bij brand) zijn in het Bbl niet meer opgenomen. Hetgeen in deze voorschriften was geregeld, is in het Bbl onder de werkingssfeer van het specifieke zorgplichtartikel gekomen. De belangrijkste onderdelen van de restrisico artikelen en artikel 1.16 zijn opgenomen in de tekst van het zorgplichtartikel om aan te geven dat dezelfde handelingen of het nalaten hiervan die verboden waren onder het Bouwbesluit 2012, nog steeds verboden zijn. In de artikeltekst is de zorgplicht echter als een gebod geformuleerd, en niet langer als een verbod zoals in de restrisico artikelen. De inhoud verandert hierdoor niet.

Handhaving door het bevoegd gezag (vrijwel altijd de gemeente; soms de provincie) met betrekking tot brandveiligheid gebruik kan plaatsvinden op basis van dit specifieke zorgplichtartikel.

Het specifieke zorgplichtartikel in hoofdstuk 6 Bbl beperkt zich tot brandveilig gebruik. Voor de onderwerpen gezondheid en duurzaamheid is er geen specifieke zorgplicht.

3. Overige aanverwante regelgeving

De regelgeving over BHV kan verder niet los worden gezien van aanverwante regelgeving op het terrein van het beperken en bestrijden van de gevolgen van brand en andere calamiteiten, zoals de Wet Veiligheidsregio's en de Wet Milieubeheer.

In de **Wet Veiligheidsregio's** (toezicht door Inspectie Openbare orde en Veiligheid), wordt o.a. het bestaan van de bedrijfsbrandweer geregeld (Besluit Veiligheidsregio's). Deze bedrijfsbrandweer neemt ook vaak BHV-taken waar. Er zijn dan meestal buiten de brandweermensen geen andere BHV'ers aangesteld.

De **Wet milieubeheer** (toezicht door bevoegd gezag, meestal de gemeente) zorgt voor de bescherming van het milieu. In een bedrijf kan zich een ongeval of brand voordoen die een zodanige omvang heeft, dat niet alleen de veiligheid van de werknemers in het bedrijf wordt bedreigd maar ook de veiligheid van mens en milieu buiten het bedrijf. Een ander voorbeeld is een gebouw met een publieksfunctie. In het kader van het Besluit bouwwerken leefomgeving of het Besluit brandveiligheid overige plaatsen is de werkgever, of degene die een activiteit uitoefent in een gebouw of elders, of de organisator van een evenement dan ook verantwoordelijk voor de publieksveiligheid.

Deze brochure is een uitgave van:

Nederlandse Arbeidsinspectie

Postbus 90801 | 2500 LV Den Haag
T 0800 51 51

Junii 2025